

hændelse af gravsteder på Holmens og Garnisons kirkegårde i København kan finde sted.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 3379; fremsættelsen findes i tidenden sp. 115).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Johannes Hansen: Efter det foreliggende forslag forlænges det tidsrum, hvori de to nævnte kirkegårde kan benyttes til begravelser, med 40 år. Tidsfristen er i øjeblikket sat til 1960, men forlænges altså nu til år 2000. Der er imellem Københavns kommune og kirkeministeriet enighed om denne forlængelse af fristen for benyttelse af kirkegårdene, og jeg kan derfor på mit partis vegne, idet jeg kan tiltræde bemærkningerne til lovforslaget og de udtalelser, der er fremsat af den højtærede kirkeminister, anbefale, at lovforslaget vedtages uændret.

Da jeg imidlertid ved, at der fra anden side vil blive fremsat ønske om udvalgsbehandling af forslaget, kan jeg anbefale en kortvarig behandling i udvalg.

Moesgaard: Jeg skal på mit partis vegne anbefale, at disse to kirkegårde bevares så længe som muligt, idet de jo rummer så mange minder om vort lands historie.

Bonnichsen: Det er egentlig ejendommeligt, at det eneste forslag på landstingets dagsorden i dag er et forslag om at skaffe plads til de døde.

Den højtærede kirkeminister talte ved sin fremsættelse af lovforslaget smukt og lyrisk om betydningen af at have kirkegårde liggende midt inde i storbyen, og jeg har selv ofte den samme følelse, når jeg går på den gamle ærværdige Assistens kirkegård til mine afdødes grave — der er der jo også tale om, at brugsretten skal forlænges. En gravskrift som denne: Født i Altona 1731, død i København 1805. Ved borgerfid blev han rig, ved goddædighed uforglemmelig — er på mange måder det, som franskmændene kalder *impressionant*. Der er ligesom noget gripende i dette budskab fra en tid, da Danmark endnu var en hel stat og ikke, som det er i dag, og fortiden kommer en så nær gennem en sådan gravskrift: ved at læse årstallet 1805 kommer man uvilkårligt til at tænke på trekejserslaget ved Austerlitz. For ikke at tale om visdommen i anden del af gravskriften: man kan nok

samle sig jordisk gods ved sin fid, men kun dersom man anvender sit mammon på rette måde, får det virkelig værdi for en.

Men det har vel til syvende og sidst ikke været sligt, der har været det afgørende for fremsættelsen af dette lovforslag, men derimod, som det fremgår af bemærkningerne, at indtægterne af de to kirkegårde i overvejende grad danner det økonomiske grundlag for Holmens og Garnisons kirker, dette altså i forbindelse med historiske hensyn. Det er egentlig ejendommeligt, at disse to kirkegårde administreres med overskud, da dette, såvidt jeg ved, ikke er tilfældet med Assistens kirkegård. Men når man ønsker, at brugsretten til kirkegårdene skal forlænges, må det vel også være, fordi man stadig har brug for nye grave på Holmens og Garnisons kirkegårde.

Vi for vort vedkommende kunne godt gå med til at vedtage lovforslaget uændret, men jeg hører nu, det skal i udvalg, og så må vi jo se nærmere på det dér.

Anna Westergaard: Da denne sag sidst blev behandlet her i tinget, var der i virkeligheden fra alle sider ikke så lidt betænkelighed ved den forlængelse af fristen for benyttelsen af de to kirkegårde, der dengang blev gennemført, en forlængelse til 1. januar 1960 og således, at kirkegårdene kunne nedlægges i 1980. Det kompromis, der dengang var nået i Københavns kommunalbestyrelse, gik ud på en forlængelse, indtil den tilsvarende frist ville udløbe for den tredje kirkegård i byens indre, Assistens kirkegård. Det var overenskomsten dengang, og til den var man nået efter store vanskeligheder. Forlængelsen blev givet for 13 år, hvorved altså fristen for de tre kirkegårde blev ens. Siden da er der i virkeligheden ikke sket noget, der kan motivere en fravigelse fra dette tidligere standpunkt, og den beslutning af Københavns kommunalbestyrelse, der nu nævnes i bemærkningerne til det foreliggende lovforslag, er ingenlunde enstemmig.

Da sagen i 1942 var til behandling her, udtrykte min gruppes daværende ordfører sine alvorlige betænkeligheder ved at have kirkegårde liggende midt i en storby, hvad han fandt principielt urigtigt, og udtrykte også håbet om, at man herefter ville holde den trufne aftale og ikke senere gå til yderligere forlængelse af udløbsfristen. Dette håb er ikke gået i opfyldelse; det, der nu foreligger forslag om, er en ny forlængelse, oven i købet en forlængelse med